WIKIPEDIA

Portugees

Dat artikel ier is nog moa e klêen begun. Ge zyt g'inviteerd vôor ip **bewerkn (https://vls.wikipedia.org/w/index.php?title=Portugees&action=edit)** te klikkn vo mêer encyclopedische kennisse toe te voegn.

Portugees is e Romoansche toale die de moedertoale is van mêer of 200 meljoen menschn. Z'is egroeid uut de Galicisch-Portugeesche toale die egroeid is uut vulgair Latyn in wuk die nu Galicië (in 't nôord-westn van Spanje) en 't nôordn van Portugal is. Loater van tyd is die toale overenoomn in hêel Portugal en van doaruut deur 't kolonialisme en deur emigroasje nor aar streekn in hêel de weireld verspreid.

Ountstoan

Juuste lik aar Romoansche toaln is Portugees egroeid uut 't Latyn van de Romeinn die in de derde êeuwe vôorn Christus 't Iberisch schiereiland bezettn. Doavôorn woarn dêels Keltische toaln die ekout woarn, lik 't Lusitanisch (Lusitania wos de Romeinsche noame voun wuk die nu Portugal is) en 't Keltiberisch en dêels Iberisch (verzeker e toalisoloat, ol zyn der oek weetnschappers die peizn da 't en Italische toale zoudt zyn) en 't Aquitanisch (e vôorloper van 't Baskisch). Ol die toaln, buutn 't Aquitanisch, zyn dôodegoan in de êeste en de twidde êeuwe en e vorme van vulgair Latyn.

't Romeinsche Ryk viel tope met de grôte voolksverhuziengn tusschn 300 en 700 en oek up 't Iberisch schiereiland woarn der involln van barboarsche voolkern, van de Visigoothn en van de Vandoaln. 't Is toune dan de Romoansche toaln van wuk die nu Spanje en Portugal zyn, echt aars ekommn zyn van de toaln van de reste van Europa. 't Is toune dan der êentige Germoansche wôordn in de Galicisch-Portugeesche toale ekroopn zyn, lik *guerra* (ôorloge) en *laverca* (lêeuwerik).

In 711 woarn 't de Môorn die binn vieln en die Arabisch gebruuktn, ol blêevn de geweune menschn nunder Romoansche dialectn koutn. Nu zittn der 900 wôordn in 't Portugees, die ollemoale te moakn hen me teetn, boern en stieln. In 't Spaans bestoan der oek van die wôordn, mo nie in aar Romoansche toaln.

Vôorn 1143 wos Portugal e stik van 't keunienkryk van Galicië (en han ze oek à peu près dezeste toale), toune het de keunienk van Leon van Portugal en apart keunienkryk emakt. 't Wos in 1290 dat keunienk Diniz van Portugal van de *vulgaire toale* (dus Portugees) de belangrykste toale makte, boovn Latyn.

Loater van tyd zyn der e masse wôordn uut d'originele toaln van de streekn dan de Portugezen veroverd hen, in 't Portugees gebruukt, juuste lik dan der vele Portugeesche wôordn overenoomn zyn in aar toaln.

Toet 1516 kut er eklapt zyn van Oud-Portugees, in da joar brochte Garcia de Resende zyn *Cancioneiro Geral* (olgemêen liedjesboek) uut, de toale die doarin gebruukt is, is de boasis van 't Modern Portugees.

Verspreidienge

- Portugal (officiële toale, 10 meljoen)
- Brazilië (officiële toale, 190 meljoen, mêer of 99%)
- Mozambique (officiële toale, 10 meljoen, dus bykan 'n helft)
- Angola (officiële toale, mo 't is nie zeker hoevele menschn dan der Portugees kunn)
- Guinee-Bissau (officiële toale, 250 000 of 14%, doabuutn koutn der nog 44% Kriol, e creools woa dat er vele Portugees inzit)

- Ôost-Timor (officiële toale, schattiengn tusschn 50 en 250 000)
- Koap-Verdische eilandn (officiële toale, mo de menschn koutn surtout Kriolu, e ceools woa dat er vele Portugees inzit)
- Sao Tomé e Principe (officiële toale, 85% van de menschn kunn Portugees, mo 't zyn surtout creoolntoaln die ekout zyn, lik Follo)

Landn en regio's woa da Portugees en officiële toale is.

- Spanje (at Galicisch e Portugees dialect zoudt zyn)
- China (in Macau)
- Verschillige landn in Afrika, Amerika, Azië en Europa woa dan der vele Portugeesche immigrantn zyn. Oek in België zyn der wel menschn die Portugees koutn, bevôorbeeld in Sint-Gillis in 't Brussels Hoofdstedelik Gewest.
